

Marko Kilpi kok ym.

Lakialoite laiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään lakia muutettavaksi siten, että räjähteiden omistajalle tulee pakollinen ilmoitusvelvollisuus räjähdevarkauksesta poliisille.

Lakiin lisätään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 125 § 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 358/2015, uusi 15 kohta ja lakiin uusi 135 a §.

PERUSTELUT

Suomessa räjähdevarkauksien tekeminen on suhteellisen helppoa, koska vuosittain räjäytys- ja louhintatyömaita on tuhansia ja ne sijaitsevat usein pitkien matkojen päässä asutuskeskuksista. Tämä tekee niistä haastavia valvottavia ja vartioitavia. Myös valtavien käyttömäärien takia räjähteiden katoamista voi jäädä huomaamatta. Yhdellä työmaalla voi kulua satoja kiloja räjähteitä päivässä, joten pienempien räjähdysainemäärien katoamista ei välttämättä edes huomata. Räjähteiden puutteellinen valvonta louhintatyömailla on yleinen, tunnistettu ongelma, ja siksi räjähdysaineita myös katoaa.

Nykylain mukaan räjähteiden omistaja ei syyllisty rikokseen, jos jättää ilmoittamatta varastetuista tai kateisiin joutuneista räjähteistä poliisille. Ampuma-aseiden tai jopa tiettyjen isojen lannoiteerien kohdalla tilanne on toisin: katoamisista on sakon uhalla kerrottava viranomaisille. Rikosilmoituksia saatetaan jättää tekemättä seurausten pelossa. Vaikka ilmoittamatta jättäminen ei ole rangaistavaa, voi huolimattomasta säilytyksestä tulla seurauksia myös räjähteitä kadottaneelle. Tällä hetkellä poliisin tilastoissa räjähdevarkauksien määrä ei näytä suurelta, mutta tilanne varmasti muuttuisi todellisuutta vastaavaksi, jos olisi ilmoitusvelvollisuus. Käytännössä kukaan ei tiedä, kuinka paljon räjähteitä rakennustyömailta katoaa.

Tilanne on myös hyvin ymmärrettävästi vahva houkutin rikolliselle ainekselle varastaa räjähdysaineita järjestelmällisestikin. Varastetut räjähteet päätyvät pimeille markkinoille ja alamaailman käsiin, joka luo vakavan uhkan sisäiselle turvallisuudelle. Esimerkiksi Satakunnan käräjäoikeudessa käydään parhaillaan oikeutta niin kutsutun Kankaanpään ryhmän terrorismijutussa.

Lakialoite LA 43/2024 vp

Ryhmä oli varastanut maansiirtoyritykseltä huomattavia määriä räjähteitä tavoitteena tehdä muun muassa terrori-isku Niinisalon vastaanottokeskukseen, ja on ollut viitteitä myös mittavamman sekasorron aiheuttamisesta yhteiskunnassa. Terrorismirikosepäilyihin johtanut tutkinta käynnistyi kuitenkin sattumalta elokuussa 2019, kun erään rattijuopumuksesta ja huumausainerikoksesta epäillyn miehen puhelimeen tehtiin laite-etsintä, jossa löytyi kuvia aseella ampumisesta. Ilman tätä tutkintaa myös räjähdevarkaus olisi jäänyt pimeäksi.

Lakiin tulee kirjata pakollinen ilmoitusvelvollisuus räjähdevarkaudesta poliisille. Tällöin myös räjähteiden säilytykseen ja valvontaan kiinnitettäisiin enemmän huomiota, millä todennäköisesti olisi vaikutusta räjähteiden määrään pimeillä markkinoilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 125 § 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 358/2015 ja 795/2020, uusi 15 kohta ja lakiin uusi 135 a §, seuraavasti:

125 §

Räjähdesäännösten rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen vastaisesti rikkoo

15) 135 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *räjähdesäännösten rikkomisesta* sakkoon.

Lakialoite LA 43/2024 vp

17 luku

Erinäisiä säännöksiä

135 a §

Kadonnut tai anastettu räjähdde

Jolta on kadonnut tai anastettu hänen hallussa pitämänsä räjähdde, on velvollinen ilmoittamaan siitä viipymättä poliisille.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 26.11.2024

Marko Kilpi kok
Aleksi Jäntti kok
Mia Laiho kok
Oskari Valtola kok
Milla Lahdenperä kok
Juha Hänninen kok
Heikki Autto kok
Mira Nieminen ps
Anne Rintamäki ps
Riitta Mäkinen sd
Tuula Väättäinen sd